

а) для визнання поведінки особи, яка вчинила злочин, бездоганною під час звільнення від покарання у зв'язку з втратою особою суспільної небезпеки (ч. 4 ст. 74 КК України);

б) як обставина, що характеризує особу винного або інші обставин справи, які враховують під час вирішення питання про звільнення від відбування покарання з випробуванням (ст. 75 КК України);

в) визнання того факту, що засуджений сумлінною поведінкою довів своє виправлення, що є однією з умов умовно-дострокового звільнення від відбування покарання (ст. 81 КК України);

г) визнання того факту, що засуджений став на шлях виправлення, а тому до нього за наявності інших підстав може бути застосовано заміну невідбутої частини покарання більш м'яким (ст. 82 КК України).

Войтович Ярослав Вячеславович,
аспірант наукової лабораторії з проблем
досудового розслідування Національної
академії внутрішніх справ

СПОСОБИ ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ БЕЗПЕЧНОГО ВИКОРИСТАННЯ ПРОМИСЛОВОЇ ПРОДУКЦІЇ, ЯК ЕЛЕМЕНТ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 275 КК УКРАЇНИ

У ч. 3 ст. 42 Конституції України зазначено, що держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції та всіх видів послуг. Тобто якість і безпечність промислової продукції визначені як головні її ознаки, а права споживачів щодо безпеки використання промислової продукції закріплені у формі конституційних гарантій.

Одним з предметів злочину, передбаченого ст. 275 КК України, є промислова продукція. Якщо в назві зазначеної статті йдеться про порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції, то в диспозиції правової норми законодавець конкретизує етапи

життєвого циклу промислової продукції – від розроблення до використання.

Вивчення правозастосовної практики засвідчило, що застосування ст. 275 КК України не є поширеним. За даними статистики, станом на серпень 2017 року зареєстровано 888 злочинів проти безпеки виробництва, з них 35 – за ст. 275 КК України (3,94 % від загальної кількості). В одному провадженні повідомлено про підозру, у 34 – рішення не прийнято. Згідно з даними ЄДРСР, протягом 2012–2014 років було винесено три вироки за порушення ст. 275 КК України. У більшості випадків такі провадження закривають або змінюють кримінально-правову кваліфікацію.

Проблеми розслідування злочинів проти безпеки виробництва досліджували вітчизняні науковці М. Я. Панчишин, К. О. Спасенко, О. В. Таран, Н. В. Тимофєєва та інші, проте окремих досліджень, присвячених розслідуванню злочинів, передбачених ст. 275 КК України, не здійснювали.

Бланкетна диспозиція ст. 275 КК України передбачає обов'язкове звернення суб'єктів правозастосування до інших норм права, у цьому випадку тих, що регулюють питання розроблення, конструювання, виготовлення, зберігання промислової продукції, проте тільки тих, що стосуються її безпечного використання. Обов'язковими також є встановлення та зазначення посилань на конкретні норми закону, правил, інших нормативних актів і положень.

У широкому значенні промислове виробництво спрямоване на задоволення основних потреб держави та населення, а його обсяг і якість є ознакою загального добробуту.

Промислову продукцію визначають як прямий корисний результат промислово-виробничої діяльності у вигляді продуктів або у формі виробничих послуг.

Згідно зі ст. 275 КК України, промислова продукція – це не будь-які результати виробничої діяльності, а лише ті, які мають певні ознаки, а саме: створені у процесі власного виробництва, є результатом основної виробничо-промислової діяльності, є прямим результатом такої діяльності й може використовуватися за призначенням.

У Законі України «Про загальну безпечність нехарчової продукції» визначено, що безпечна нехарчова продукція – будь-

яка продукція, яка за звичайних або обґрунтовано передбачуваних умов використання (зокрема щодо строку служби та за необхідності введення в експлуатацію вимог стосовно встановлення й технічного обслуговування) не становить жодного ризику чи становить лише мінімальні ризики, зумовлені використанням такої продукції, які вважають прийнятними і не створюють загрози суспільним інтересам, з урахуванням:

- характеристик продукції, а саме її складу, упаковки, вимог щодо встановлення й технічного обслуговування;

- впливу продукції на іншу продукцію, якщо вона буде використовуватися разом з нею;

- попереджень, що містяться на етикетці продукції, в інструкції з її використання та знищення, а також в іншій інформації стосовно продукції;

- застережень щодо споживання чи використання продукції певними категоріями населення (дітьми, вагітними жінками, людьми похилого віку та ін.).

Забезпечення безпечності продукції – комплекс заходів, що вживають виробники, розповсюджувачі, органи державного ринкового нагляду з метою забезпечення відповідності продукції, що введена в обіг на ринку України, загальній вимозі щодо безпечності нехарчової продукції.

Зі змісту Закону убачається, що безпечність промислової продукції визначається її відповідністю вимогам законодавства, зокрема національним стандартам (їх перелік формується центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері стандартизації). Крім того, законодавець передбачає можливість оцінювання безпечності промислової продукції з урахуванням інших документів і показників, серед яких:

- національні стандарти інших держав щодо забезпечення безпечності продукції, гармонізовані з відповідними європейськими та міжнародними стандартами;

- регіональні стандарти щодо забезпечення безпечності продукції відповідно до міжнародних договорів України;

- стандарти України щодо забезпечення безпечності продукції (крім національних стандартів, про які йшлося вище);

– кодекси усталеної практики із забезпечення безпечності продукції у відповідних галузях;

– досягнення науки і техніки у сфері безпечності продукції;

– очікування споживачів (користувачів) щодо безпечності продукції за звичайних або обґрунтовано передбачуваних умов її використання (зокрема щодо строку служби та за необхідності введення в експлуатацію вимог стосовно встановлення і технічного обслуговування).

До основних параметрів безпечності промислової продукції належать: травмобезпека, електробезпека, пожежна, хімічна, біологічна та вибухобезпека, електромагнітні випромінювання, акустичні шуми, вібрація.

У диспозиції ст. 275 КК України передбачено, що порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції, може бути допущене на будь-якій або на декількох стадіях створення такої продукції. До таких стадій належать: розроблення, конструювання, виготовлення, зберігання. До кожного із цих етапів діяльності висувають певні вимоги, що обов'язково мають документальне відображення.

Для встановлення способу порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції, має значення точне визначення таких правил і з'ясування того, чи стосуються вони саме безпеки її використання.

Отже, слідчому важливо, по-перше, мати уявлення про загальний порядок створення промислової продукції, по-друге, правильно визначати, які саме вимоги стосуються безпеки, що уможливорює правильне встановлення способу їх порушення. Тобто, якщо порушення стосується не безпеки, а іншого показника промислової продукції, або, наприклад, таке порушення мало місце не на стадії розроблення, конструювання, виготовлення, зберігання, а на стадії утилізації промислової продукції, то кримінальна відповідальність за ст. 275 КК України не настає.

Для розслідування злочинів, передбачених ст. 275 КК України, встановлення та дослідження способу порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції, потрібне для з'ясування слідової картини, встановлення особи злочинця, складових обстановки вчинення

злочину, правильного уявлення про предмет злочинного посягання що має значення для правильної кваліфікації злочину, вибору слідчих (розшукових) дій, їх тактики, оптимальної послідовності, доцільності залучення спеціалістів.

Гринчишина Олександра Вікторівна,
аспірант кафедри судової медицини
Національної медичної академії
післядипломної освіти імені П. Л. Шупика

МОЖЛИВІСТЬ ВСТАНОВЛЕННЯ ПОСЛІДОВНОСТІ ПОРАНЕНЬ ВІД ДІЇ ВОГНЕПАЛЬНИХ ЕЛАСТИЧНИХ СНАРЯДІВ СФЕРИЧНОЇ ФОРМИ

Унаслідок застосування відносно особи травматичної зброї, патрони до якої споряджені еластичними снарядами сферичної форми (гумові кулі), на шкірі утворюються різні за морфологією ушкодження (від поверхневих саден до ран). Ранові канали, що відходять від ран на шкірі, проникають у тіло, руйнуючи підшкірно-жирову та м'язову тканини. Особливий інтерес становлять морфологічні особливості ушкоджень шкіри, дані про які було отримано під час раніше проведених експериментів. Ці ушкодження мали вигляд попарно розташованих саден чи ран, або їх комбінації (садно та рана), притаманних цим видам зброї. За наявності поряд розташованих садна та рани куля розташовується під шкірою ділянки, яка відповідає садну, а підшкірно-жирова тканина, що відповідає розташуванню рани на шкірі, не має ранового каналу, який поширюється в її товщу. При поряд розташованих двох ранах, від яких у товщу поширюються ранові канали, обидві кулі розташовуються лише в одному з каналів [1; 2].

З наведених прикладів видно, що куля, яка проходить з ушкодженням підшкірно-жирової тканини від другого пострілу шляхом найменшого спротиву, переміщується в ділянку вже зруйнованої жирової тканини, тобто в рановий канал, який утворений від першого пострілу. Вказані ушкодження утворювалися під час влучання двох снарядів (еластичних куль) один біля одного, з незначним нашаруванням одного (другого за чергою) ушкодження на вже раніше утворене (першого за чергою). Тобто послідовність спричинення власне ушкоджень